

Hyvinvointipalvelut

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Sivistystoimi

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2022

Hyvinvoinnin palvelualue tuottaa pääosin lakisääteisiä palveluita, mutta lisäksi myös muuta kunnan olennaista toimintaa ja ennalta ehkäisevää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Hyvinvoinnin palvelualue koostuu koulutoimesta (sis. esi- ja perusopetus, lukio), varhaiskasvatuspalveluista ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista (sis. kirjasto, nuorisotoimi, liikunta- ja kulttuuritoimet, etsivä nuorisotyö, vapaa sivistystyö ja hyte-työ). Hyvinvointipalveluihin kuuluu myös joukkoliikenne. Hyvinvointipalveluihin kuuluu yksi tulosalue, sivistystoimi.

Muutoksia tapahtuu hyvinvointipalvelujen hallinnossa. Hyvinvointipalveluita johtaa kunnanjohtajan alaisuudessa hallintojohtaja, joka on lakisäteisellä virkavapaalla ajalla 22.12.2021–1.11.2022. Hyvinvointipalveluita johtaa tämän ajan sijaisena rehtori ja tänä aikana ratkaistaan, tulisiko järjestely pysyväksi toimintamalliksi myös jatkossa. Tämä edellyttäisi apulaisrehtorin aseman vahvistamista joko apulaisrehtorin viran perustamisella tai nykyisen apulaisrehtorin huojennustuntien tuntuvalla kasvattamisella.

Asiantuntijatoimielimen eli hyvinvointilautakunnan esittelijänä toimii vuonna 2022 rehtori. Vastuualuejohtajina toimivat rehtori, päiväkodinjohtaja ja kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori, ja jatkossa kukin vuorollaan kertovat vastuualueensa ajankohtaisista asioista hyvinvointilautakunnan kokouksissa.

Keskeisenä muutoksena vuonna 2022 on E-1 –yhdyshuokan toteutuminen jo lukuvuonna 2022-2023. Yhdyshuokka kulkee "yhdyshuokkavarina" tulevina vuosina, jolloin oppilaat pysyvät ryhmässä samoina. Kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattorin hanke muuttuu Digitaalisia hyvinvoinnin ja työllistymisen edistämiseksi –hankkeeksi Vaaralla Palaa –hankkeen päättymisen vuoksi, ja 60 % palkkarahoista tulee uudesta hankkeesta.

Koulutoimi

Vastuuhenkilö: rehtori

Koulukeskuksella on meneillään toinen kokeiluvuosi, jossa käyttäytymisen haasteita omaaville oppilaille on järjestetty oma erityisluokkaopetus. Kokeiluluokassa on opiskellut pääsääntöisesti Tulilyhtey Oy:n oppilaita. Kokeilu on tuonut hyviä tuloksia: koulupoissaolot, koulupäivän keskeytykset sekä järjestyshäiriöt ovat vähentyneet selvästi. Erityisluokan oppilaiden eteneminen ja menestyminen opinnoissa on ollut hyvää. Tämä määräaikainen erityisluokanopettajan tehtävä vakinaistetaan perustamalla vakituinen virka ja opetuksen järjestämiseen varataan määrärahat.

Kahden matemaattisten aineiden lehtorin viran lisäksi elokuusta 2022 alkaen koulukeskukselle palkataan matemaattisten aineiden päätoiminen tuntiopettaja, jolloin matemaattisten aineiden tunnit jakautuvat jatkossa kahden opettajan sijaan kolmelle. Tämä ei vaikuta henkilöstökuluihin, mutta toimenpiteellä tasataan matemaattisten aineiden opettajille kertyviä ylitunteja, mikä vaikuttanee työhyvinvointiin merkittävästi.

Talouden tasapainotussuunnitelman mukaisesti yhdistetään elokuussa 2022 aloittava 1. lk ja esikouluryhmä. Yhdyshuokan myötä esikouluryhmään ei tarvita lukuvuodelle 2022–2023 omaa koulunkäynninohjaajaa. Tämän seurauksena koulun ja päiväkodin yhteiselle työntekijälle ei ole tarvetta toimintakaudella 2022–2023.

Yksi koulunkäynninohjaajan paikka vakinaistetaan elokuusta 2022 alkaen. Erityisluokkaan, jossa on käyttäytymisen haasteita omaavia oppilaita, tarvitaan kahden kokeiluvuoden perusteella oma koulunkäynninohjaaja. Jatkossa koulukeskuksella (mukaan luettuna erityisluokat) työskentelisi näin ollen neljä vakinaista koulunkäynninohjaajaa, joista vähintään yhdeltä edellytetään lähihoitajan (lapset ja nuoret) koulutusta, jotta esikoululaisten iltapäivähoito varhaiskasvatustilain mukaisesti voidaan myös jatkossa järjestää koulun toimesta. Kyseistä työntekijää voidaan tulevaisuudessa hyödyntää joustavasti myös päiväkodilla, mikäli ohjaajatarpeet muuttuvat. Yhdelle määräaikaiselle koulunkäynninohjaajalle on tarve, mutta lapsimäärän vähentyessä tarve ei ole pitkäkestoinen. Koulun ja päiväkodin yhteisen työntekijän jäädessä pois, on koulunkäynninohjaajien osalta muutos nykyiseen toimintaan verrattuna vuodelle 2022 +0,5 htv eli noin +12 000 €.

Esikoululaisten kohdalla selkiytetään käytänteitä perusopetuslain ja varhaiskasvatustilain soveltamisen osalta. Esikoulutoiminta järjestetään perusopetuslain mukaisesti, mutta esikoululaisten tarvitsema aamu- ja iltapäivähoito järjestetään elokuusta 2022 alkaen aiempaa vahvemmin varhaiskasvatustilain mukaisesti. Esikoululaisten päivähoito luetaan varhaiskasvatuksen piiriin, jolloin toimintaa määrittää varhaiskasvatustilain esimerkiksi henkilöstön kelpoisuuksien sekä varhaiskasvatusmaksujen osalta. Esikoululaisten hoitomaksut muuttuvat perusopetuksen aamu- ja iltapäiväkerhon maksujen sijaan varhaiskasvatustilain mukaisiksi varhaiskasvatusmaksuiksi. Esikoululaisten hoitomaksut tulevat hoidon tarpeesta riippuen nousemaan n. 50-120 €/kk.

Oppilasennuste:

Koulu	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Esikoulu	11	5	10	5
1. - 6.luokat	72	69	57	58
7. - 9.luokat	58	48	49	39
Peruskoulu yht.	141	122	116	102
Lukio	32	32	31	27
Yhteensä	173	154	147	129

Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: päiväkodinjohtaja

Lapsimäärässä ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Ennusteiden mukaan elokuussa 2022 lapsia varhaiskasvatuksen piirissä on yhteensä 18. Koulun ja päiväkodin yhteiselle työntekijälle ei kuitenkaan ole tarvetta enää toimintakaudella 2022–2023. Keväällä henkilöstöä on vielä enemmän, mutta syyskaudella henkilöstön määrä hieman vähenee. Lapsimäärä pienenee ennusteiden mukaan selvästi vuonna 2023 alkavalla toimintakaudella (11 lapsen).

Talouden tasapainottamistoimenpiteiden mukaisesti perhepäivähoitajan eläköityessä tilalle ei palkata uutta perhepäivähoitajaa. Mikäli tilanne aktualisoituu vuoden 2022 aikana, perhepäivähoitajan lapset siirtyvät päiväkodin lapsiryhmään, mikä taas tulee huomioida päiväkodin henkilöstöresursseissa (lakisäätteenä mitoitus).

Varhaiskasvatusta järjestetään pääsääntöisesti arkisin klo 6 – 18 välillä, mutta vuoden 2022 aikana varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa tarvittaessa vuoro-/iltatyötä tekevien huoltajien lasten varhaiskasvatuksen tarpeen mukaisesti todellinen tarve ja päiväkodin olemassa olevat resurssit huomioiden. Tällä pyritään helpottamaan erityisesti kunnan hoitajarekrytointeja.

Varhaiskasvatuksen uutena painopistealueena toiminnassa tulee olemaan luontoliikunta. Rautavaaran kunta on mukana valtakunnallisessa Liikkuva Varhaiskasvatus –ohjelmassa, jossa tehdään liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämistyötä päiväkodissa tai perhepäivähoidossa.

Liikunnallisempaan elämäntapaan siirtyminen tapahtuu yhteistyössä koko henkilöstön sekä perheiden kanssa.

Hallitus on esittänyt varhaiskasvatustalouden muuttamista 1.8.2022 lukien koskien varhaiskasvatustalouden tuen uudistamista. Tukea ehdotetaan vahvistettavaksi lapsen tuen tarpeen mukaan esi- ja perusopetuksen mukaisesti kolmiportaisesti. Kolmiportaisen tuen mallissa koko lapsen varhaiskasvatustalouden henkilöstö osallistuisi tuen toteuttamiseen sekä varhaiskasvatustalouden erityisopettaja osallistuisi lapsen tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden tai niiden toteuttamisen arviointiin tarpeen mukaan. Tuki tulisi toteuttamaan inklusiivisesti osana varhaiskasvatustalouden toimintaa. Vuonna 2022 varhaisopettajan palveluita hankitaan tarvittaessa opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä valtion erityisavustuksesta ja avustusta käytetään osin myös yhden työntekijän palkkakuluihin.

Varhaiskasvatustalouden arvioitu tuotto vuodelle 2022 on samalla tasolla edellisvuoteen nähden (yhteensä 13 000 €). Tuottoihin vaikuttaa lapsimäärän vaihtelevuus sekä huoltajien tulorajat. Vuoden 2022 elokuusta lähtien esikoululaisten aamu- ja iltapäivähoito järjestetään varhaiskasvatustalouden mukaisesti (ottaen huomioon muun muassa henkilöstön kelpoisuudet sekä varhaiskasvatustalouden asiakasmaksut), mikä vaikuttaa varhaiskasvatustalouden tuottoihin positiivisesti.

Asiakaspalvelujen ostoissa tuottoja on arvioitu tulevan esikoulussa aamu- ja iltapäivähoidon varhaiskasvatustalouden +13 000 € ja menoja asiakaspalvelujen ostoissa toiselta paikkakunnalta – 11 200 €. Kotikuntakorvausten tuottoja on arvioitu vuodelle 2022 noin 9 000 €, mikä on noin tuhat euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Vastuhenkilö:

Vapaa-ajan palvelut kaikenikäisille järjestää edelleen vapaa-aikaohjaaja. Vapaa-aikaohjaajan työpanosta ikäihmisten keskuudessa vahvistetaan entisestään vuonna 2022 ja tuotetaan myös digitaalisia palveluita kuntalaisille. Liikuntatoimissa kannustetaan kokonaisvaltaisesti kuntalaisia liikunnallisempaan elämäntapaan ja viestitään sekä liikunnan hyvinvointivaikutuksista että rautavaaralaisista harrastusmahdollisuuksista.

Liikunta- ja nuorisotoimen avustukset yhtenäistetään ja selkeytetään. Opiskelija-avustuksista luovutaan. Liikuntatoimeen budjetoidaan 2 600 euron määräraha vapaa-ajan avustuksille, sisältäen liikunta- ja nuorisotoimen avustukset (+1 000€). Nuorisotoimen budjetista vastaavasti avustuserä poistuu (-1 600€).

Vuodelle 2022 kirjaston kuljetuksiin liittyviä kustannuksia muutetaan vastaamaan todellisuutta. Kaukolainakustannusten määrää pienennetään (-500€) ja Rutakko-kirjastoverkon kuljetusten budjettia vastaavasti nostetaan (+710€). Vuonna 2022 tarkistetaan tilattavien lehtien käyttöastetta ja selvitetään tarvetta mahdolliseen e-lehtipalveluun. Lehtikustannuksia vähennetään -700€. Kirjastolle hankitaan pimennysverhot estämään auringonpaistetta ja tilan kuumentumista, jonka vuoksi kalustoon budjetoidaan 2000€ (+1800€). Kirjaston digitaalisista palveluista viestitään vuonna 2022 vahvemmin.

Koronavuosien jälkeen nuorisotyötä kehitetään tilanteen niin salliessa ja resurssien sallimissa rajoissa. Nuorisotyöntekijän työaikaa muutetaan vastaamaan tarvetta (vaikutus -10 % henkilöstökuluihin, perusturvapalvelut vastaavasti varaa kuraattorin henkilöstökuluja todellista työaikaa vastaavasti).

Kansalaisopiston osalta suunniteltavat tunnit vastaavat vuoden 2021 suunniteltuja tunteja eli 1 100 tuntia. Tavoitteena olisi päästä toteutuneiden tuntien osalta koronaa edeltävälle tasolle.

Hyvinvointipalvelut yhteensä

	TA 2022 (€)	TA 2021 (€)	TP 2020 (€)	Muutos TA 2021 (€ ja %)		Muutos TP 2020 (€ ja %)		TS 2023 (€)	TS 2024 (€)
				€	%	€	%		
Toimintamenot	2 701 927	2 664 290	2 398 629	37 637	1 %	303 298	13 %	2 761 086	2 801 581
Toimintatulot	544 906	571 546	408 981	-26 640	-5 %	135 925	33 %	544 906	544 906
Netto	2 157 021	2 092 744	1 989 648	64 277	3 %	167 373	8 %	2 216 180	2 256 675

Hyvinvointipalvelut euroa per asukas

Toimintakulut netto:			Hyvinvointilautakunta		
	TA 2022	TA 2021	TP 2020	TS 2023	TS 2024
Euroa per asukas	1 386	1 327	1 242	1 446	1 493
Asukasmäärä	1 556	1 577	1 602	1 533	1 512

Hyvinvointipalvelut euroa per oppilas (peruskoulu)

Toimintakulut netto:			Perusopetus		
	TA 2022	TA 2021	TP 2020	TS 2023	TS 2024
Euroa/oppilas	9 202	8 569	7 736	10 512	11 655
Oppilasmäärä	131	142	150,5	118,5	109

Hyvinvointipalvelut euroa per opiskelija (lukio)

Toimintakulut netto:			Lukio		
	TA 2022	TA 2021	TP 2020	TS 2023	TS 2024
Euroa/oppilas	11 647	11 629	15 280	12 152	13 430
Oppilasmäärä	32	28	20,5	31,5	29

Hyvinvointipalvelujen valtuustotason tavoitteet 2022

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori
Tavoitteet palveluihin ja kuntalaisiin nähden		
Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen	Viestitään liikunnan tuottamista hyödyistä entistä vahvemmin ja kannustetaan kuntalaisia liikkumaan ja hyödyntämään Rautavaaran mahdollisuuksia. Markkinoidaan varhaiskasvatusta luonto-liikunta painotteiseksi "Luontoliikunta päiväkotii"	Liikunnasta viestitty eri kanavissa, saatu kannustettua kaikenikäisiä kuntalaisia liikkumaan entistä enemmän. Luontoliikunta -teema on näkynyt varhaiskasvatuksen toiminnassa sekä sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä.
Vastualueet jatkavat toimintaa ohjaavien asiakirjojen päivittämistä	Oppilashuoltosuunnitelma, kurinpitosuunnitelma, varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään.	Suunnitelmat päivitetty ja hyväksytty sekä tiedotettu tarvittavalla tavalla.

	tarvitsee esikoulun ulkopuolista hoitoa.	
Kirjaston palvelutarjontaa ajantasaistetaan vastaamaan kysyntää	Kartoitetaan lehtiaineiston käyttöastetta ja selvitetään saadaanko digitiilauksella hyötysuhdetta kannattavamaksi.	Lehtiaineistojen käyttöaste, selvitetty digitiilauksen kustannukset verrattuna paperilehtien hintaan.
Eri palvelualueiden ja vastualueiden välisten yhteistyömuotojen lisääminen	Muita vastuualueita kannustetaan osallistumaan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tapahtumiin (esim. satutunnit). Saumaton ja matalan kynnyksen moniammatillinen yhteistyö mm. koulun/varhaiskasvatuksen, neuvolan ja sosiaalitoimen kanssa.	Säännölliset tapaamiset pidetty ja yhteistyötä kehitetty, tapahtumiin osallistuneiden määrä
Tavoitteet johtamiseen ja henkilöstöön liittyen		
Tuetaan henkilöstön osaamista yhdysluokkaopetukseen sekä erilaisiin oppimispolkuihin liittyvissä asioissa	Henkilöstöä perehdytetään ja koulutetaan yhdysluokkaopetukseen sekä vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen.	Vesokoulutukset yhdysluokkaopetukseen sekä vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen (VSOP-opetus) järjestetty. Yhdysluokkaa opettaville opettajille tarjottu mahdollisuus käydä tutustumassa muiden kuntien yhdysluokkaopetukseen, vähintään yksi tutustumiskäynti on toteutunut.
Tiimityön tukeminen	Vastualueet luovat ja/tai kehittävät kullekin sopivia tiimityön muotoja.	Tiimien toimintamalleja luotu/kehitetty. Säännöllisten tapaamisten määrä ja toteutus.
Henkilöstön välistä yhteistyötä tiivistetään vastualueiden välillä	Selvitetään henkilöstön mahdollisuus toimia toisella vastuualueella lomantuuraajana. Tehdään suunnitelma, kuinka hyvinvointipalveluiden palvelusihteerin työpanosta jatkossa kohdennetaan myös varhaiskasvatuspalveluihin.	Selvitykset ja suunnitelmat tehty